

A giliszták mozgása

Május ötödikén reggel öt óra harminchárom perckor a mozgólépcsők a másik irányba kezdtek el működni. Az emberek gondolhatták volna, hogy ez a világvégének a kezdete, de nem gondolták, mert az emberek nem annyira okosak, mint a giliszták, akik már kedden megérezték a gazdasági összeomlást. Hisz köztudott – lehetne -, hogy a világválság előtt az összes giliszta öt méterrel lejjebb költözött a földben, ezt egyedül egy albániai nyolcéves kislány vette észre, aki az elkövetkezendő hetven évben a giliszták mozgását vizsgálta, és igyekezett bebizonyítani, hogy a giliszták magas értelmiségi szinten működnek, csak mi, egyszerűbb emberi lények nem tudunk velük kommunikálni... még. Pedig ha tudnánk, akkor talán május ötödikén reggel öt óra harminchárom perckor a mozgólépcsők lehet, nem kezdtek volna el a másik irányba működni.

Ennek az albán kislánynak, aki ma már inkább öreglány, hisz majdnem kilencvenkilenc éves, két könyve jelent meg az élete során: *A giliszták mozgása* és *Mi komolyan teljesen hülyék vagyunk?*. A *Giliszták mozgása*-ból összesen négy példány kelt el. Egyet az albán kislány apja vett meg, egyet egy New Yorkban élő gyűjtő, egyet egy Japánban élő anyuka, és egyet egy Írisz nevezetű nő, aki egész életében Budapesten élt, és akiről ez a történet sajnos szólni fog.

Írisz mit sem sejtve, hogy pár órája elkezdődött a világvége, a lábszárát kenegette testápolóval, amit Franciaországból rendelt be, mert az ő felfogása szerint Magyarországon a krémek nem tartalmazzák azt a létfontosságú alkotóelemet, amittől a bőr fiatal marad, ami pedig nem más, mint a csiganyál. A megfelelő csiganyál pedig Franciaországban, azon belül Normandiában található. A magyar csigák egyszerűen csak nem képesek olyan nyálkaminóséget előállítani. Írisz nem érzett ellenszenvet a magyar csigákkal szemben. Egyszerűen ő úgy gondolja, hogy mindenkinek tudnia kell, hogy mihez ért, és mihez nem. Ez ennyire egyszerű.

Ha Írisz bekapcsolta volna a rádiót, amit a második férje vett, akkor tudhatta volna, hogy nagy a baj. De ha már csak annyit csinált volna, hogy kinézett volna az utcára, akkor menekülő gazdag embereket láthatott volna. Történetesen Írisz a Rózsadombon lakik, mert bevallása szerint az az ő közönsége. Ő egyszerűen odavaló. Hát most nincs mit tenni. Ez már csak ilyen. Ő odaszületett, ott is fog meghalni.

Amíg kint az emberek fejvesztve rohannak – igazából ők se tudják, hova –, addig Írisz a púderrózsaszín köntösében Karády Katalint hallgat. Előveszi a porceláncsészéket a tölgyfából készült vitrinből. Becsoszog a konyhába. Megnyitja a vizet, és felteszi a kávéfőni. A lánya

vett neki egy modern kávéfőző gépet, de sose indította be. Ott porosodik a sarokban. A kertész azt mondta, hogy majd elviszi jövő héten. Írisznek nem kellene holmi kütyük, amik félév múlva elromlanak. Meg aztán nem fogja ezt a nehéz szerkezetet rátenni a márványpultra. Még csak az kellene, hogy megkarcolja. Most már nem aggódott ezen, mert a kertész, Imre, majd elviszi.

Csak Írisz azzal nem volt tisztában, hogy Imre hajnali hatkor, amikor kiment a klotyóra, elővette a telefonját, és elkezdte végigpörgetni a híreket. Imréék a tizenharmadik kerületben laktak egy panel hetedik emeletén. Négy gyerekük volt, ebből három becsúszott véletlenül, így a négy gyerek együtt aludt egy szobában emeletes ágyakon. A lakás olyan aprócska volt, hogy a WC-ből is le kellett szelni egy részt plusz tárolóhelynek. Emiatt Imre hajnalok hajnalán nyitott ajtónál mosdózott, mert utálta, hogy a lába nem fér el rendesen, meg aztán ilyenkor még mindenki aludt.

Imre, amikor meglátta a híreket, felordított, és félig letolt gatyával botladozott be a feleségéhez, aki pont két perce fordult át a túloldalára. Mire Írisz felkelt, addigra Imre, a kertész, már Gödöllőt is elhagyta, és még csak eszébe se jutott a kávéfőző, aminek két napja még nagyon örült. Akkor még azt gondolta, jó lesz majd a feleségének születésnapjára ajándéknak. Legalább azon se kellett többet aggódnia. Egy drága kávéfőző mindent megold. Imrének itt egy nagyon értékes gondolatot csikart ki az agya. Az emberiség nagy kárára nem kezdett ezzel a gondolattal semmit, még csak ki se mondta. Pedig, igaza volt. A kávéfőző tényleg mindent megold.

Imre az M3-as bevezetőn, a Szentmihály úti kereszteződésnél elhajtott egy sárga Ford Fiesta mellett. Ebben az autóban szinte még gyerekek nevezhető testvérpár utazott a wallisi feketeorrú birkájukkal, akit Frigyesnek hívnak. Karinthy Frigyes után. Ez a két gyerek nem más, mint Írisz unokái, és épp pont hozzá tartanak. Gyorsan haladnak, hisz a városból mindenki épp elmenekülni próbál, nem pedig bemenekülni. Így a kígyózó sorok mellett félelmetes sebeséggel húznak el. Félix vezet, aki titokban élvezi, hogy most bármit szabad, ezért nem is kíméli az autót vagy az utakat. Ikertestvére, Inez, már jobban kétségbe van esve, és épp egy papírzacskóba fújja a levegőt, hátha segít rajta. Frigyes, aki a hátsó ülésen imbolyog, nem ért az egészből semmit, és ezért véget nem érően béget.

Inez folyamatosan hívogatja a nagymamájukat, aki tegnap beejtette a mobilját a mosogató mögé, majd azzal a lendülettel el is felejtette, hogy neki valaha is volt ilyen készüléke. Írisz épp most sétál ki a kertbe, és ül le az egyik padra. Felnéz az égre. Tiszta, napfényes reggelre

virradt. Ő pont így szereti. Végre elkezdődik a nyár. Lesz a kertben gyümölcs, zöltség. A virágok is lassan újraélednek. Milyen mesébe illő nap ez a mai, gondolja. Milyen tökéletes nap arra, hogy világvége legyen, gondoljuk mi.

Félix bekanyarodik a McDonald's parkolójába, mintha ez is csak egy átlagos nap lenne. „Mit csinálsz?” – kérdezi Inez. Mielőtt a nővére felsorolhatna öt érvet, hogy miért ez a legrosszabb ötlet a világon, rácsapja az ajtót. „Kajás vagyok” – mondja Félix inkább magának, mint bárki másnak. Leveszi a Lennon-napszemüvegét, és a pólójába akasztja. Inez is kipattan a kocsiból, majd kinyitja a hátsó ajtót, és pórázon kivezeti Frigyeset. A póráz egy láncból és a volt kutájuk nyakörvéből áll. Inez előveszi a paprikasprét, és Félix után szalad. Frigyes örül, hogy végre négy lábon áll a talajon, nem pedig kettővel az ülésen és kettővel a kocsi padlóján.

Félix átugrik a pulton, és elkezd összerakni magának egy szendvicset, amikor a mosdóból egy hajléktalan tér ki bicskával a kezében, és fenyegetően megáll a fiú előtt. „Hé, haver, ne már! Csak két szendvicset csinálnánk” – mondja Félix. A hajléktalan elkezd a kezét morzsolni, mint aki pénzt akar, majd rámutat Frigyesre. Inez szorosabban ragadja meg a láncot. „A birka marad” – mondja Inez, mire a hajléktalan a mutatóujját átirányítja Frigyesről Inezre. „Lehet róla szó” – vonja meg a vállát Félix, mire Inez Félixre mutat. A hajléktalan elgondolkodik, végigméri a vékony fiút, majd vállat von és bólint. „Mi van?” – Félix elkezd hátrálni.

Ekkor szakadt ruhában egy ittas ember rohan be üvöltve, mire Inez félelmében lefújja a két férfit, meg véletlenül az ikertestvérét.

Frigyes bégetni kezd.

Frigyes nem így képzelte el a mai napját.

Inez megragadja a testvérét, és a kocsihoz futnak. A lány rátapos a gázra, amíg a fiú tejet önt a szemébe. A lánynak minden erejébe telik, hogy ne szólja meg a fiút, amiért csupa tejes lett az ülés, és nemsokára elviselhetetlen szaga lesz mindennek, amit nem lesz olyan könnyű kiszedni – főleg így, hogy feltételezhetően egy autómosó sem működik. Félix, amikor újra visszanyeri a látását, előhúzza egy adag salátalevelet. „A bégető hülyének” – mondja, és hátradobja Frigyesnek.

Ahogy már azt említettem, Frigyes nem így képzelte el a mai napját. Ahogy a legtöbb birkának, neki is obszesszív-kompulzív zavara van, és nem csak a rendet szereti de azt is, ha előre tudja, mi fog történni. A birkák nem spontán élőlények, ők nem kecskék. Na most ha egy birkát lekecskézel, akkor a pokol harmadik bugyrába fogsz kerülni... az összes kecskével

együtt. Ha a birkák a *Capuletek*, akkor a kecskék a *Montague-k*. Csak itt nincs Rómeó és Júlia, csak a vágóhíd.

Na most, Frigyes majdnem minden reggelét a tőzsde figyelésével szokta indítani. Ez persze most elmaradt, hisz „menekülni” kellett. Frigyes megfigyelte, hogy az emberek szeretnek menekülni, futni, helyet változtatni. Számára ez érthetetlen. Kecske-szokás. Viszont kivételesen Frigyes nem bánja, hogy világvége van, mert az elmúlt időszakban nagyon rossz befektetéseket tett, és rengeteg pénzt veszített. Ez sajnos gyakori a birkáknál, hogy befektetés vagy szerencsejáték áldozatai lesznek. Főleg a félkarú rabló. Frigyes több családtagjának is az összes gyapját fel kellett áldoznia, hogy ki tudja fizetni az adósságát.

Ezen kívül, Frigyes azt tervezte, hogy végre a mai lesz az a nap, amikor összeszedi a bátorságát, és szerelmet vall a petúniának. Félix és Inez édesanyja nemrég vett egy gyönyörű petúniabokrot, és Frigyes menthetetlenül szerelmes lett a virágba. Most meg ott ült mellette a műanyag cserépben élete szerelme, és még csak meg se tudott szólalni. Ráadásul végignézte, ahogy kimenekülnek a McDonald's-ból. Ez igazán megalázó egy hím egojára tekintve. Persze az emberei mit sem tudnak arról, hogyan kell mentálisan egészségesre nevelni egy hím wallisi feketeorrú birkát. Pedig megvehetnék a könyvet. Tényleg nem lenne olyan nagy energiabefektetés. Ma már tele vannak a polcok a birkák fejlődéséről szóló könyvekkel.

Egyedül Írisz tudta, hogy mennyire fontos, hogy egy tinédzser birka körül biztonságos légkör legyen, de közben azt is tudta, hogy ez egy nehéz feladat, és óva intette Inezt – de mindhiába, csak megvették Frigyest. Írisz, amikor harmincéves volt, elvégzett egy csakratisztító tanfolyamot állatoknak, amit egy sámánasszony tartott Miskolcon.

Ekkor még a második férjével volt együtt – vagy... nem is, itt már a harmadik volt... vagy talán mégis csak a második volt még? Igazából lényegtelen: az egyik férje, aki nem az első és nem a negyedik volt, teljes mértékben támogatta Íriszt, amíg ki nem derült, hogy a szomszéd Ilonának teszi a szépet, amíg ő távol van. Írisz ezt rossz ómennek tartotta, és ezért abbahagyta a csakratisztítást, és elment régészetet tanulni. De lehet, nem is ő tanult régészetet, hanem az unokatestvére, és ő festészetet tanult, vagy csak festegetett otthon. Ki emlékszik már!?

A lényeg, hogy nagyon sok festéket talált egy ládában, és úgy döntött, hogy ha már ilyen szép nap van, akkor kimegy a kertbe pingálni. Egy dolgot nem értett: hogy miért dudál ma mindenki? Hát van ilyen, gondolta, és belefestette a rohanó embereket a képbe.

Pont az utolsó ecsetvonásnál érkezett meg az ikerpáros, Frigyes és a Petúnia. Írisz nem gondolt nagymamaként magára. Ő ahhoz túl fiatal. Egyszerűen a lányának van két gyereke. Van ilyen. Mindenkinek lehet a gyerekének gyereke anélkül, hogy nagymamává váljon. Ő jobban szeretne, ha magasabb szintű édesanyjának hívják, ősanyának, vagy egyszerűen Írisznek.

Amikor kinyitotta az ajtót, akkor már Inez elolvasta az összes levelét, amit nem volt hajlandó bevinni – nem csak azért, mert le kellett volna hajolnia értük, hanem egyszerűen nem ért rá. Annyi dolga volt. A leveleknek várniuk kellett. „Ki akarnak lakoltatni” – mondta Inez, és a levelet lobogtatta. „Hát nektek is szervusz!” – Írisz nagy csókokat nyomott az ikrek arcára, majd észrevette a petúniát. „Hát ezzel meg mit műveltetek!” – sikított fel Írisz, és felkapta a növényt.

A petúnia még mindig egy műanyag kaspóban volt. „Műanyagba raktátok? De hát ez egy uralkodói növény!” – Írisz beszaladt a házba, és Frigyes csak arra tudott gondolni, hogy végre valaki, aki érti. Félix és Inez összenéztek, vettek egy nagy levegőt, és még egyszer konstatálták, hogy ez nehéz lesz.

Ha Imre, a kertész, most itt lett volna, akkor megnyugtathatta volna Íriszt, hogy habár igen, a női petúniák nem szeretnek műanyag kaspóban lenni, és elvárják, hogy kézzel készített kerámiacserépben legyenek, de ez a petúnia itt fiú, és jobban le se szarhatná, hogy miben van. Viszont jelenleg ezzel a tudással nem rendelkeznek a virág körül lévő emberek és egy birka, ezért Írisz átülteti a petúniát, akit ez kicsit sem izgat. Viszont annál jobban zavarja, hogy egy birka gülü szemekkel nézi, és nem tudja eldönteni, hogy meg akarja-e enni, meghágni, vagy mindkettőt egyszerre.

Félix ledobja magát a kanapéra, amelyen egy kalocsai hímes takaró van leterítve. A fiú arrébb dobja, mire Írisz aggódva kap utána, és megsimogatja az anyagot, mintha lelke lenne. „Titeket nem neveltek meg a szüleitek?” – kérdezi, miközben végigméri a két gyereket, akik a kor divatja szerint vannak öltözve. Írisz nyelvére lefordítva ízléstelenül néznek ki, mint két utcakölyök, és még csak az kellene. Írisz bele se akar gondolni, hogy a család nevét ez a két utód milyen módon fogja bemocskolni, vagy mocskolta már be.

Inez már mióta betették a lábukat a házba, magyarázza, hogy pakolni kell, és a bunkerbe kell menniük. De mint ahogy én se említettem ezt meg eddig, úgy Félix, Írisz, a Petúnia és Frigyes se vette észre, hogy Inez szavakat ejt ki a száján. Ráadásul fontos, életeket megváltoztató

szavakat mond, de senki még csak le se szarja. Pont annyira érdekli ez őket, mint a fiú petúniát, hogy milyen cserépben van.

Világvége. Hát olyanból van egy húszévente. Mondhatni sok is az. Nem beszélve, hogy a miskolci sámánasszony félévente hirdet meg egy világvégét a Facebook-oldalán.

Álhírterjesztés miatt már háromszor törölték a profilját. Senkit se érdekelt Inez idegösszeomlása. Világvége? Micsoda hülyeség! Mindenkinek csak dolga van, aztán azért sietnek az emberek. Írisz kivitte a kertbe a petúniát. Félix még mindig a kanapén fetrengett. Frigyes meg Inez sós kezét nyalogatta. A lány nem hitte el, hogy ez lenne a családjának a reakciója a végre, a halálra, a pontra a mondat végén. Előhúzott a zsebéből három jegyet. Végülis még van tizenkét órájuk a bunkerhez érni, szóval mit is ártanak azzal, ha a kertben elfogyasztják a nagy keserű kávéját ezen a csodálatosan szép reggelen.